

Näringsdepartementet

Betänkandet Sjöarbetskonventionen – om Sveriges anslutning (SOU 2009:95)

Genom remiss den 26 januari 2010 (N2009/9913/TE) har ILO-kommittén anmodats att yttra sig över betänkandet Sjöarbetskonventionen – om Sveriges anslutning (2009:95).

Bedömning av utredningens förslag

ILO-kommittén kommenterade i sitt yttrande från den 24 oktober 2008 sjöarbetskonventionen och frågan om en svensk ratifikation av konventionen (dnr 18/2006). Till grund för yttrandet låg en rad yttranden som ILO-kommittén i sin tur inhämtat från berörda myndigheter och organisationer. ILO-kommittén konstaterade i yttrandet att remissinstanserna påtalat att det kunde ifrågasättas om svensk rätt till fullo lever upp till konventionens krav. Konventionen bedömdes dock vara ett angeläget och viktigt internationellt instrument som kan förbättra sjömäns arbets- och levnadsvillkor. En utebliven svensk ratifikation skulle också kunna utsätta svenska fartyg för konkurrensnackdelar. Bl.a. mot denna bakgrund förordade ILO-kommittén att frågan om och i så fall vilka lagändringar och andra åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa att svensk rätt motsvarar konventionens krav snarast blev föremål för en fördjupad analys. Förslag på undanröjande av eventuella ratifikationshinder bör därefter utan fördröjning lämnas till riksdagen i syfte att möjliggöra för Sverige att ratificera konventionen.

Det aktuella betänkandet är resultatet av en sådan fördjupad analys. Utredningen har också presenterat en rad förslag i syfte att göra svensk rätt förenlig med sjöarbetskonventionens krav och därmed undanröja ratifikationshinder.

Inledningsvis konstaterar utredningen att den delar ILO-kommitténs bedömning och skälen för denna, att sjöarbetskonventionen bör ratificeras av Sverige.

När det gäller utredningens förslag till anpassning av svensk rätt för att möjliggöra en svensk ratifikation vill ILO-kommittén framföra följande.

Utredningen har gjort en omfattande analys av svensk rätts förhållande till konventionens krav. I huvudsak motsvarar svensk rätt redan kraven. De svenska motsvarigheterna finns på ett pedagogiskt sätt redogjorda för i en jämförelsetabell längst bak i betänkandet. I vissa avseenden finns dock brister i svensk rätt och utredningen lämnar ett antal förslag. Såvitt ILO-kommittén kan bedöma medför förslagen att svensk rätt i stort uppfyller konventionens krav.

ILO-kommittén vill dock fästa uppmärksamhet på följande iakttagelse. Enligt regel 4.3.5 ska behörig myndighet se till att olyckor, skador och sjukdomar i arbetet rapporteras noga och att fullständig statistik över sådana olyckor och sjukdomar föras, analyseras och publiceras. I jämförelsetabellen hänvisar utredaren till Sjöfartsverkets föreskrift (SJÖFS) 1991:5 om rapportering av sjöolyckor och anmälan om sjöförklaring. Någon diskussion om föreskrifterna görs inte i skältexten. I SJÖFS 1991:5 finns dock enbart reglering om olyckor. Frågan om sjukdomar regleras inte. ILO-kommittén ifrågasätter därför om SJÖFS 1991:5 tillfullo motsvarar regel 4.3.5.

ILO-kommittén vill också erinra om Artikel VI.2 enligt vilken medlemsstaten ska överväga att fullgöra sina skyldigheter enligt del B i koden. Utredningen har inte redovisat i vilken mån den gjort sådana överväganden.

Slutligen vill ILO-kommittén erinra om den diskussion som pågår mellan ILO:s expertkommitté och regeringen om svensk tillämpning av kraven i ILO:s konvention nr 180 om sjömäns arbetstid och bemanning på fartyg (CEACR 2010 (1) s 741 f). Resultatet av diskussionen kan få betydelse även för sjöarbetskonventionens genomförande då den reviderar konvention nr 180.

ILO-kommitténs slutsats

ILO-kommittén välkomnar utredningens slutsats i ratifikationsfrågan och förordar att påtalade ratifikationshinder undanröjs så att en ratifikation blir möjlig så snart som möjligt.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Hult, Kovar, Beckman, Söderlöf, Nygren, Thapper och ersättaren Grahl. Närvarande har varit ersättarna Eriksson, Frank, Roström, Schmidt, Jonsson, experterna Samuelson Apelgren och Andersson samt undertecknad sekreterare.

Peter Strömberg

Petra Herzfeld Olsson

